

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΟ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΜΟΧΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΣΠΠΕ

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Ι.¹, ΜΕΣΣΑΡΗΣ Δ.², και ΣΑΚΟΒΕΛΗ Π.³

¹ Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας – Τμήμα Π.Ε, ² Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, ΙΝ.ΕΠ. Δυτ. Ελλάδας, ³ Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας, Τμήμα Π.Ε
e- mail: envir-edu@dide.ach.sch.gr

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Αχαΐας συνεργάζονται με κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς με στόχο το συνδυασμό της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Έτσι αναπτύξαμε συνεργασίες με: Κυβερνητικούς φορείς και με μη Κυβερνητικούς φορείς. Οι συνεργασίες αυτές, έχουν αναπτυχθεί εδώ και αρκετά χρόνια και στηριζόμενες στις αρχές της επικουρικότητας και της κοινής ευθύνης έχουν προσφέρει τα μέγιστα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές σε :

- ✓ υποστήριξη των προγραμμάτων Π.Ε.
- ✓ επιστημονική ενημέρωση σε θέματα περιβάλλοντος
- ✓ υλοποίηση δράσεων και δραστηριοτήτων
- ✓ παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού
- ✓ άντληση πληροφοριών με επισκέψεις
- ✓ χρήση ενημερωτικού υλικού
- ✓ κοινοποίηση- παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στα πλαίσια αυτής της φιλοσοφίας θα παρουσιαστεί το μοντέλο συνεργασίας με τους κοινωνικούς εταίρους μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα (ολοκληρωμένο μοντέλο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης) καθώς και ο ρόλος αυτών των συνεργασιών στην εξέλιξη των Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΣΠΠΕ)

ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ Ι.¹, ΜESSARIS D.², and SAKOVELI P.³

¹ Directorate of Primary Education, Department of Environmental Education Achaia, ² National Centre for Public Administration and Local Government, Training Institute, Western Greece

³ Directorate of Primary Education, Department of Environmental Education Achaia
e- mail: envir-edu@dide.ach.sch.gr

ABSTRACT

The Departments of Environmental Education both of Primary and Secondary Education of the Prefecture of Achaia cooperate with Government and Non-government Institutions having as a goal the combination of Environmental Education and Environmental management. Thus we have developed cooperation with Government and Non-government institutions.

This cooperation has evolved over the years and based on the principles of support and common responsibility, it has contributed to the aid of both teachers and students alike by:

- Supporting projects of Environmental Education
- Scientific guidance on environmental issues
- Realization of projects and activities
- Production of educational materials
- Retrieval of information through visits
- Usage of informational materials

ο Notification - Presentation of end products

In the frame of this philosophy a model of cooperation with social partners will be presented through certain examples (holistic model of responsibility as a social partnership) as well as the role of these forms of cooperation in the evolution of School Projects of Environmental Education.

Λέξεις κλειδιά: συνεργασία με Μ.Κ.Ο.-Κυβερνητικούς Φορείς, Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας-Β/θμιας Εκπ/σης Ν. Αχαΐας, αναβάθμιση Σ.Π.Π.Ε.

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στους βασικούς στόχους της Π.Ε. αναφέρεται η δημιουργία προϋποθέσεων για την ορθολογική διαχείριση του φυσικού, του ανθρωπογενούς και φυσιο-ανθρωπογενούς οικοσυστήματος της ευρύτερης περιοχής σε σχέση με τις παραγωγικές δραστηριότητες.

Τα προγράμματα Π.Ε. που υλοποιούνται στα σχολεία :

- Επιδιώκουν να δημιουργήσουν νέες σχέσεις μεταξύ των τοπικών αρχών , δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων, κάθε είδους κοινού , σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας ώστε ο κάθε φορέας να αναλάβει τις ευθύνες που του αναλογούν στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

- Στοχεύουν μέσα από διάλογο και σύγκλιση των ενεργειών και στο συντονισμό των δράσεων για το περιβάλλον , μεταξύ των σχολείων και όλων των φορέων της τοπικής κοινωνίας.

- Επιδιώκουν την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων , την αποκατάσταση της ποιότητας του περιβάλλοντος, την εξασφάλιση της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και της ποιότητας της ζωής με συνδυασμό της Ανάπτυξης με το Περιβάλλον, με τη δημιουργία ενός αναπτυξιακού μοντέλου που θα επαναπροσδιορίζει τις σχέσεις οικολογίας – οικονομίας.

Παρατηρούμε από ότι η πολιτική βούληση που εκφράζεται μέσω των κατευθύνσεων που δίνονται, θέλει την Π.Ε. να παίξει ένα σημαντικό ρόλο για την αειφορική ανάπτυξη στη περιοχή. Ο ρόλος αυτός απαιτεί πλήθος δραστηριοτήτων ,ενεργειών και δράσεων οι οποίες δεν αφορούν μόνο την τυπική εκπαίδευση αλλά ολόκληρη την κοινωνία η οποία χρειάζεται να συνειδητοποιήσει το ρόλο της με βάση την αρχή της επικουρικότητας.

2. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η συμβατότερη στο μοντέλο της Αειφόρου Ανάπτυξης είναι η Αειφόρος Ανάπτυξη των Τοπικών Κοινωνιών που στηρίζεται στην αναβάθμιση του ρόλου της τοπικής κοινωνίας και των τοπικών πρωτοβουλιών με μοχλό την Τοπική Αυτοδιοίκηση και με τη συνεργασία όλων των φορέων και πολιτών. Για την υλοποίηση τέτοιων μοντέλων ολοένα και πιο απαραίτητη γίνεται η εκπαίδευση των τοπικών κοινωνιών ως μια διαδικασία που καθιστά τις κοινότητες ικανές να αναλάβουν τον έλεγχο αυτής της ανάπτυξης μέσα από τη δια βίου εκπαίδευση και δραστηριοποιεί τους πολίτες να πάρουν αποφάσεις , ευθύνες και να προχωρήσουν σε δράσεις.

Τα προτερήματα τέτοιου είδους δράσης σχετίζονται τόσο με την εντονότερη αίσθηση υπευθυνότητας που αποκτάται από τα μέλη της κοινότητας μέσα από τέτοιες διαδικασίες, την αίσθηση του ελέγχου που αποκτούν στο χώρο τους και την αίσθηση της αλληλεγγύης που νοιώθουν, όσο και με την ανάπτυξη δημοκρατικών διαδικασιών η οποία είναι ίσως περισσότερο εύκολη σε επίπεδο τοπικό – κοινοτικό παρά σε εθνικό και φαίνεται να συνοδεύει τη δράση μέσα στην κοινότητα (Γεωργόπουλος – Τσαλίκη ,1993).

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με την έμφαση που δίνει στην εξέταση προβλημάτων αφενός και στην προσπάθεια να ικανοποιήσει το παιδαγωγικό αίτημα για σύνδεση του σχολείου με την εξωτερική κοινωνία, οδηγεί στην ενασχόληση με τα προβλήματα της κοινότητας (Unesco, 1977).

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση έχει να προσφέρει τα μέγιστα στη συνειδητοποίηση των αρχών της Κοινής Ευθύνης και της Επικουρικότητας ώστε να ενεργοποιηθούν όλοι οι κοινωνικοί παράγοντες από τη βάση ως την κορυφή. Πρέπει να δούμε την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση σαν συμπληρωματικό και αναπόσπαστο μέσο κατά το σχεδιασμό και εφαρμογή οποιασδήποτε περιβαλλοντικής πολιτικής.

Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης δημιουργώντας συνεργασίες με όλους τους τοπικούς φορείς σε κάθε περιοχή ευθύνης τους μπορούν να προωθήσουν αυτό το ολοκληρωμένο μοντέλο σχεδιασμού-δράσης για να κατορθώσουν να φέρουν αποτέλεσμα.

3. ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ Π.Ε ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Στα πλαίσια αυτής της φιλοσοφίας τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Αχαΐας συνεργάζονται με **κυβερνητικούς** και **μη κυβερνητικούς φορείς**. Οι συνεργασίες αυτές, έχουν αναπτυχθεί εδώ και αρκετά χρόνια και στηρίζονται στις αρχές της επικουρικότητας και της κοινής ευθύνης έχουν προσφέρει τα μέγιστα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές σε :

3.1 Συνδυασμό περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Περιβαλλοντικής διαχείρισης

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Αχαΐας και η Εκπαίδευση με τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης συνεργάστηκαν και **το μοντέλο** που επιλέχθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος στηρίχθηκε στις αρχές της αποκέντρωσης, της κοινής ευθύνης και της επικουρικότητας, και τη συνεργασία και δραστηριοποίηση όλων των φορέων και ατόμων της τοπικής κοινωνίας με άξονα την Τοπική Ατζέντα Αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών δράσεων και προβλημάτων (Μεσσάρης Δ, Παπαϊωάννου Ι, Σακοβέλη Π, Παπασωτηροπούλου Κ. (2003) Ο σχεδιασμός έγινε σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Πολιτική στο τομέα του περιβάλλοντος (5^ο και 6^ο πρόγραμμα Δράσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη) και με χρήση όλων των διατιθέμενων μέσων.

Τι έγινε :

- Σε πρώτη φάση δημιουργήθηκε μια **τοπική Agenda** σημαντικών περιβαλλοντικών – αναπτυξιακών προβλημάτων της περιοχής με συνεργασία όλων των φορέων.
- Κατά τη δημιουργία της τοπικής Agenda λήφθηκαν υπόψη βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για το περιβάλλον
- Στη δεύτερη φάση έγιναν οι αναγκαίες μελέτες και προτάσεις για λύσεις των τοπικών προβλημάτων με χρήση των αρχών που διέπουν το Κοινοτικό δίκαιο για το περιβάλλον
- Στην Τρίτη φάση συνεργάστηκαν Εκπαίδευση – Τ.Α για να συνδράμουν στην καλύτερη διαχείριση της περιοχής που θα εξασφαλίζει οικονομική ανάπτυξη και προστασία της ποιότητας ζωής , αλλά και την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την υλοποίηση των σχεδίων.

Επειδή καμιά πολιτική δεν εφαρμόζεται εάν δεν υποστηριχθεί ενεργά από τους ίδιους τους πολίτες η επιμόρφωση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των πολιτών και μαθητών της περιοχής έγινε πάνω σε συγκεκριμένους άξονες που έχουν προκύψει από τους συνολικούς στόχους της τοπικής κοινωνίας.

Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με τη Τοπική Αυτοδιοίκηση προώθησαν αυτό το ολοκληρωμένο μοντέλο σχεδιασμού-δράσης για να κατορθώσουν να φέρουν αποτέλεσμα.

Ø Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αχαΐας από το 1991 και μέχρι σήμερα επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς και συντονίζουν διεπιστημονικά προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία.

Ø Ταυτόχρονα ο Δήμος της Πάτρας, με την Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πάτρας και το Περιφερειακό Ενεργειακό Γραφείο Δυτικής Ελλάδος (ΠΕΚΔΕ), κατά το ίδιο διάστημα, αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν τις στρατηγικές για την αειφόρο ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Στελέχη των παραπάνω φορέων, τα οποία έχουν κατανοήσει την ανάγκη και τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Εκπαίδευσης σε θέματα περιβάλλοντος, έχουν δημιουργήσει **ομάδα εργασίας**, για την διασύνδεση της τοπικής ανάπτυξης με την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Δημιουργούν, προωθούν και υλοποιούν ένα πανελλαδικά πρωτοποριακό πρόγραμμα συνεργασίας με αποδέκτες μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς

Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας και η Τοπική Αυτοδιοίκηση Αχαΐας :

Συνεργάστηκαν για δημιουργία κώδικα επικοινωνίας της ομάδας εργασίας , χάραξη κοινής στρατηγικής, ανάδειξη της σχέσης: Βιώσιμη Ανάπτυξη και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Σχεδίασαν για επιλογή και εφαρμογή των δραστηριοτήτων, ανατροφοδότηση του προγράμματος, διεύρυνση των στόχων

Συντόνισαν για παράλληλη εξέλιξη τεχνικού και επιμορφωτικού έργου, απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος , αποτελεσματικότητα των δράσεων

Τομείς συνεργασίας: η διαχείριση απορριμμάτων, το αστικό και περιαστικό πράσινο και η εξοικονόμηση ενέργειας.

Αποτελέσματα Η δικτύωση των σχολείων μεταξύ τους αλλά και με Φορείς, τους Δήμους της πόλης και άλλων περιοχών είχε σαν αποτέλεσμα την :

- ο Ωθηση, ποσοτική και ποιοτική στα προγράμματα των σχολείων.
  - ο Ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών να αναλάβουν πρωτοβουλίες.
  - ο Μεταφορά μεθόδων, μέσων και καλών παραδειγμάτων.
  - ο Καλύτερη υποστήριξη στην επιμόρφωση και στην παροχή εκπαιδευτικού υλικού.
  - ο Πολλοί εκπαιδευτικοί και μαθητές γνώρισαν από κοντά την Ευρωπαϊκή Διάσταση του προβλήματος και την δραστηριότητα άλλων χωρών και άλλων περιοχών της χώρας μας.
- ∅ Τα προγράμματα με θέματα: Διαχείριση Ενέργειας, Διαχείριση Απορριμμάτων και Διαχείριση Πρασίνου
- ο Απέκτησαν σταθερότητα ως προς τον αριθμό και
  - ο Είχαν σημαντική σταδιακή αύξηση ως αποτέλεσμα της οργανωμένης αυτής υποστήριξης
- ∅ Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών έγινε:
- ο Πιο οργανωμένα και με τη συνεργασία πολλών φορέων όπως Πανεπιστήμιο , ΠΕΚΔΕ, ΚΑΠΕ καθώς και ειδικών επιστημόνων του Δήμου της Πάτρας και σχετικών φορέων από την Ελλάδα και την Ευρώπη.
  - ο Με αποτέλεσμα να έχουμε μια μεγάλη ομάδα Εκπαιδευτικών επιμορφωμένων που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και υλοποιούν προγράμματα
- ∅ Οργάνωση και αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού
- ο Επιλέξαμε Εκπαιδευτικό- Ενημερωτικό υλικό και οργανώσαμε δραστηριότητες και προγράμματα από εκπαιδευτικά πακέτα ώστε να σχετίζονται με την τοπική ανάπτυξη και το περιβάλλον
  - ο Παρήχθη ενημερωτικό φυλλάδιο με όλη την φιλοσοφία, δομή και εξέλιξη του προγράμματος
- ∅ Οργανωμένες Δράσεις – Εκδηλώσεις - Επισκέψεις
- ο Πραγματοποιήθηκαν **εκδηλώσεις δημοσιοποίησης** του προγράμματος προς την τοπική κοινωνία με στόχο την μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού, των φορέων και των πολιτικών στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της πόλης.
  - ο Το πρόγραμμα συνέβαλε αποφασιστικά στην επιτυχία της διαχείρισης απορριμμάτων στην πόλη της Πάτρας και την **οργανωμένη ανακύκλωση** (ΧΥΤΑ, Εργοστάσιο Ανακύκλωσης, Συμμετοχή των πολιτών στη συλλογή ανακυκλούμενων υλικών).
  - ο Πραγματοποιήθηκαν **Οργανωμένες Εκπαιδευτικές Επισκέψεις** μαθητών και Εκπαιδευτικών σε χώρους και περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον σχετικά με την διαχείριση του περιβάλλοντος.
  - ο Υλοποιήθηκαν **Δράσεις** θετικές για το περιβάλλον από μαθητές : καθαρισμοί περιοχών, δενδροφυτεύσεις, αναβαθμίσεις σχολικού περιβάλλοντος (πράσινο), εξοικονόμηση ενέργειας σε σχολικά κτήρια.
- ∅ Η συνεργασία στελεχών της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και άλλων σχετικών φορέων **βαθαίνει** συνεχώς με κύριο στόχο της Αειφόρο Ανάπτυξη της περιοχής της Πάτρας.
- ∅ Το παράδειγμα αυτό θεωρήθηκε αρκετά **πρωτότυπο** και παρουσιάστηκε και σε άλλες τοπικές κοινωνίες για εφαρμογή.

3.2 Παιδαγωγική και επιστημονική υποστήριξη των προγραμμάτων Π.Ε

Για την παιδαγωγική και επιστημονική υποστήριξη των προγραμμάτων καθώς και για την ανάπτυξη και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αχαΐας συνεργάζονται :

- ο Με τα ΑΤΕΙ Πάτρας σε θέματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και νέες τεχνολογίες
- ο Με το ΕΙΧΗΜΥΘ –ΙΤΕ σε θέματα τεχνολογιών αιχμής που αφορούν το περιβάλλον, νέα υλικά και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- ο Με το ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών σε θέματα Βιοτόπων, διαχείρισης δασών και βιοδεικτών.
- ο Με το ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών σε θέματα διάβρωσης ακτών, Θαλάσσιας Γεωλογίας, ρύπανσης εδάφους, κατολισθήσεις και χαρτογραφήσεων.
- ο Με το Διατμηματικό Περιβαλλοντικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στις Περιβαλλοντικές επιστήμες σε θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- ο Με το ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών σε θέματα παιδαγωγικής μεθοδολογίας και έρευνας.
- ο Με το Κέντρο πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων ΚΕ.Π.Ε.Κ. σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας

3.3 Σχεδιασμό και εφαρμογή συντονισμένων δραστηριοτήτων

Για την υποστήριξη δράσεων και επισκέψεων σχολείων, την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την παροχή ενημερωτικού υλικού και την άντληση πληροφοριών συνεργαζόμαστε εκτός των προαναφερθέντων φορέων και :

- ο Με το ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ Λ/Θ ΚΟΥΤΥΧΙΟΥ – ΔΑΣΟΥΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ
- ο Με το ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΦΤΕΡΗΣ ΑΙΓΙΟΥ των ορεινών περιοχών Μπαρμπάς-Κλωκός
- ο Με το Κέντρο Πρώτης Βιομηχανικής Τεχνολογίας με υδροκίνηση στην Εφταλίτα Αιγιάλειας για την υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος σχετικά με «ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΝΕΡΟ»
- ο Με την Κίνηση ΠΡΟΤΑΣΗ για την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΩ» για την Αειφόρο Ανάπτυξη
- ο Με το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης της κίνησης ΠΡΟΤΑΣΗ για την υλοποίηση του προγράμματος «ΓΝΩΡΙΖΩ – ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ – ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΥΜΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΜΟΥ»
- ο Με την μη Κυβερνητική οργάνωση ΦΑΟΣ στην υλοποίηση του προγράμματος « ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

3.4 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών

Για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης διοργανώνουν σεμινάρια σε συνεργασία με τα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της Πάτρας και τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Νομού (Κλειτορίας και Ακράτας).

3.5 Εκδηλώσεις – δράσεις

Για την συνδιοργάνωση εκδηλώσεων και την παροχή δυνατότητας σε μαθητικές περιβαλλοντικές ομάδες παρουσίασης των εργασιών τους με τη δομή και οργάνωση επιστημονικής έρευνας σε Μαθητικά Συνέδρια και Ημερίδες συνεργαζόμαστε:

- ο Με την Οικολογική Κίνηση Πάτρας (ΟΙΚ.ΚΙ.ΠΑ)
- ο Με την μη κυβερνητική οργάνωση ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΘΑΡΗ
- ο Με την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

- ο Με την Πανελλήνια Ένωση Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση Π.Ε.ΕΚ.Π.Ε.
- ο Με την Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πάτρας (ΑΔΕΠ)

3.6 Αύξηση υποδομών

Οι συνεργασίες που ανέπτυξαν τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είχαν σαν αποτέλεσμα και την αύξηση των υποδομών που απαιτούνται για την υλοποίηση των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (κτίρια, εργαστήρια, αίθουσες εργασίας, εργαστηριακός εξοπλισμός κλπ).

4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΠΕ (2002-2005)

Η ανάπτυξη συνεργασιών και κοινών προγραμμάτων με ΑΕΙ, κυβερνητικούς, μη κυβερνητικούς φορείς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση συνέβαλε στην αυξημένη υποστήριξη των Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΣΠΠΕ).

Αποτέλεσμα αυτής της σύνδεσης ήταν οι δείκτες ποιότητας (κριτήρια αξιολόγησης) των ΣΠΠΕ να βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο αξιολόγησης και να οδηγήσει σε σχεδόν καθολική έγκριση των προγραμμάτων που υποβλήθηκαν στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου από το Νομό Αχαΐας.

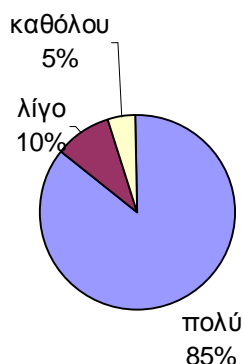
Τα κριτήρια που ευνοήθηκαν από την οργανωμένη συνεργασία μας με τους φορείς ήταν:

- Εμπλουτισμός των ψυχοκινητικών και συμμετοχικών στόχων λόγω συμμετοχής σε κοινά προγράμματα με άλλους φορείς και χρήση των υποδομών άλλων φορέων.
- Ανάπτυξη της διεπιστημονικότητας των προγραμμάτων λόγω μεγάλης ποικιλίας διεπιστημονικών δραστηριοτήτων και επικοινωνίας με επιστήμονες και ειδικούς από το προσωπικό και τους συνεργάτες των φορέων.
- Αξιοποίηση των υποδομών των άλλων φορέων (κτίρια, εργαστήρια, αίθουσες εργασίας, εργαστηριακός εξοπλισμός κλπ) από τους μαθητές των προγραμμάτων.
- Εμπλουτισμός των παιδαγωγικών μεθόδων εργασίας μέσα από τη συμμετοχή σε προγράμματα άλλων φορέων και τη χρήση του πλούσιου εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί για τα προγράμματα αυτά.
- Συμμετοχή σε τοπικά και εθνικά θεματικά δίκτυα που υλοποιούνται με τη συνεργασία των Τμημάτων Π.Ε και άλλων φορέων.
- Πραγματοποίηση επισκέψεων σε δομημένο και φυσικό περιβάλλον με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και η βιωματική προσέγγιση μέσω κοινών προγραμμάτων με τους συνεργαζόμενους φορείς.
- Συνεργασία με τους φορείς για την παρουσίαση των προγραμμάτων και διάδοση των αποτελεσμάτων.
- Κατανόηση του σημαντικού ρόλου της εργασίας με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και το ρόλο τους στις τοπικές κοινωνίες (ενεργοί πολίτες)
- Ποικιλία και διαφορετικότητα των εξωτερικών συνεργατών λόγω της μεγάλης ποικιλίας των συνεργασιών μας.
- Αύξηση των παρεμβατικών δράσεων αφού αυτές ευνοήθηκαν από τη συνεργασία με τους άλλους φορείς
- Ανάπτυξη ουσιαστικής φιλοσοφίας συνεργασίας και κατανόησης του συμπληρωματικού ρόλου του κάθε φορέα στην υλοποίηση της τοπικής ατζέντας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στα πλαίσια των αρχών της κοινής ευθύνης και της επικουρικότητας όπως φαίνεται μέσα από τα τελικά προϊόντα και τις παρουσιάσεις των προγραμμάτων.

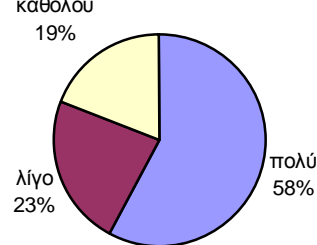
5. Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Οι συνεργασίες αυτές έχουν αναπτυχθεί εδώ και αρκετά χρόνια και έχουν προσφέρει τα μέγιστα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί σε ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν μετά την Υλοποίηση των ΣΠΠΕ δηλώνουν ότι ο/η Υπεύθυνος/η Π.Ε. τους στήριξε για την εξεύρεση συνεργατών

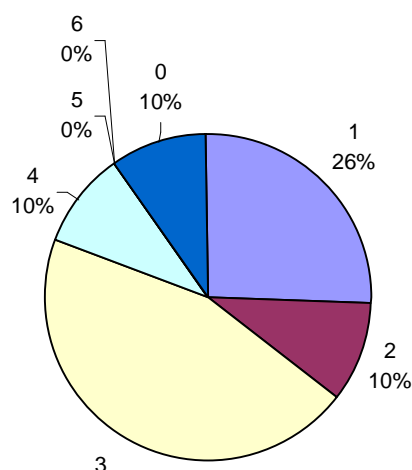
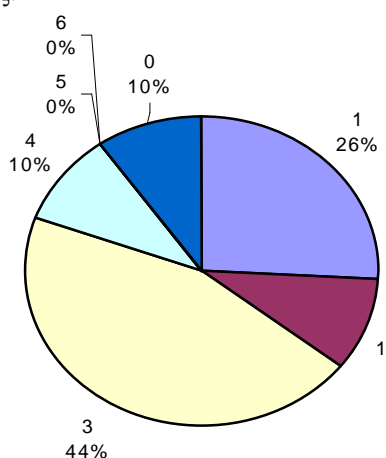
Α/θμιας Εκπαίδευσης
(85% πολύ, 10% λίγο και 05% καθόλου)

Β/θμιας Εκπαίδευσης
(58% πολύ, 23% λίγο και 19% καθόλου)

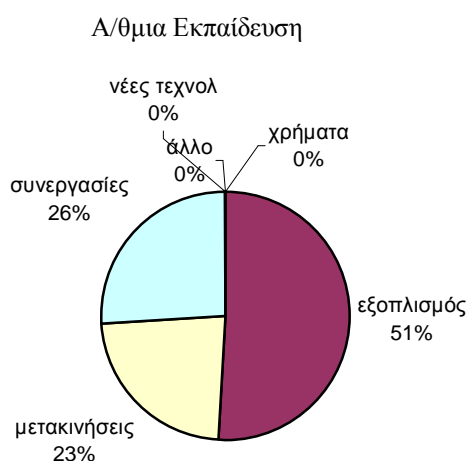

Οι εκπαιδευτικοί που υλοποίησαν ΣΠΠΕ στο Νομό Αχαΐας δηλώνουν πως ένα από τα κύρια θετικά στοιχεία που αποκόμισαν από την υλοποίησή τους ήταν και η διεύρυνση των συνεργασιών τους.

(Για το 64% και το 80% Β/θμιας και Α/θμιας αντίστοιχα είναι ένα από τα τρία σημαντικότερα στοιχεία που αποκόμισαν από την υλοποίηση των ΣΠΠΕ

Στο ίδιο ερώτημα η πρώτη επιλογή των εκπαιδευτικών ήταν ο εξοπλισμός που αποκτήθηκε, οι μετακινήσεις των μαθητών και κατά τρίτο λόγο η διεύρυνση των συνεργασιών.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της UNICEF (Unisef 1993) για το είδος της σύγχρονης Π.Ε. προωθείται η συμμετοχή των παιδιών και των νέων, με κατάλληλα σχεδιασμένες σχολικές δραστηριότητες στη μελέτη, το σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του τοπικού περιβάλλοντος. Τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης επιφορτίζονται με την υποχρέωση εξεύρεσης τρόπων σύνδεσης σχολείου, τοπικών οργανώσεων, κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων για την ανάπτυξη μεθόδων συνεργασίας παιδιών και ενηλίκων σε κοινές προσπάθειες βελτίωσης της ποιότητας και αειφορικής διαχείρισης του τοπικού περιβάλλοντος.

Τα προγράμματα Περιβαλλοντικής ΣΠΠΕ που υλοποιήθηκαν στηρίχθηκαν σε ερευνητικές δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν μέσα και έξω από το σχολείο με την επιτόπου έρευνα περιβάλλοντος, τη συλλογή υλικών/στοιχείων/πληροφοριών, την αξιολόγηση/ανάλυση/και ταξινόμηση του συγκεντρωμένου πληροφοριακού υλικού. Οι εκπαιδευτικές αυτές δραστηριότητες έγιναν με τη συνεργασία εκπαιδευτικών – μαθητών και φορέων. Υπήρξε συντονισμός και συνεργασία των φορέων με τα Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ορίστηκαν από κοινού οι άξονες παρέμβασης και συνεισφοράς με την απαιτούμενη οργάνωση και σοβαρότητα έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΣΠΠΕ.

Η συνεργασία και η επικοινωνία ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και η υποστήριξη εκπαιδευτικών και μαθητών βοηθούν και υποστηρίζουν την επιτυχημένη υλοποίηση ενός προγράμματος Π.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Unesco, (1977), *Trends in Environmental Education*
2. Unisef, (1993), "Children, Environment and Sustainable development: Unisef Response to Agenda 21" Unisef Executive Board 1993 Seccion Summary:New York:Urban Seccion of Unisef.
3. Γεωργόπουλος Αλέξανδρος- Τσαλίκη Ελισάβετ, (1993), «*Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*» Εκδ. Gutemberg, Αθήνα, 1993, σελ.35
4. Μεσσάρης Δ, Παπαϊωάννου Ι, Σακοβέλη Π, Παπασωτηροπούλου Κ. (2003) «*ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στο Δήμο της Πάτρας*» Εισήγηση στο 4^ο Διεθνές Συνέδριο για την Τεχνολογία Περιβάλλοντος, HELECO 2003, Αθήνα, 30 Ιαν.έως 2 Φεβρ. 2003, ΤΕΕ.
5. Μεσσάρης Δ. - Παπαϊωάννου Ι. (1998)"Περιβαλλοντική Εκπαίδευση 1970-1998. Εξέλιξη και κριτική αποτίμηση". Εργασία στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. στις Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
6. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ. Κείμενα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1993) σχετικά με την «*Πολιτική και δράση για το περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη*» (5ο Πρόγραμμα Δράσης με τίτλο "ΣΤΟΧΟΣ Η ΑΕΙΦΟΡΙΑ").Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αρ. C133/1/17-5-93.